

BAROCCO- u svom korijenskom značenju izraz španjolsko-portugalskih draguljara

za nepravilno zrno bisera; tom se riječju označavalo nešto nesavršeno.

-barok u glazbi javlja se u Italiji krajem 16.st.

-započinje 1600, tj. **1598.** kad je izvedena prva opera *Daphne J.Perija*, a završava **1750.**

smrću **J.S:Bacha**, najvećeg i najznačajnijeg skladatelja toga stila

-*ovisno o mjestu izvođenja i namjeni razlikujemo svjetovnu i duhovnu glazbu*

-glazba u baroku dijeli se na **instrumentalnu** i **vokalno-instrumentalnu**

-u baroku nastaju tri nova oblika vokalno-instrumentalna oblika-*opera, oratorij i kantata*

BAROKNI INSTRUMENTI-glazbala s tipkama (čembalo i orgulje) i gudački instrumenti

(violina, viola, violončelo, kontrabas)

TEORIJA AFEKATA-skladatelji su bili uvjereni da određene glazbene figure mogu uvijek

izraziti iste osjećaje. Bilo je izmišljeno oko 150 glazbenih figura koje su u baroku isto toliko

složenih emocija.

KONTRAFRAKTURA- prilagođavanje narodnih popijevaka crkvenom izvođenju, kojim se postojeći crkveni tekst nadomješta duhovnim.

ZNAČAJKE BAROKNE GLAZBE-basso continuo, motoričnost, monotematika, imitacija,

polifonija, homofonija, monodija, tempo i dinamika

BASSO CONTINUO-neprekinuti bas, general bas ili šifrirani bas; skraćeno zapisana pratnja

koja teče kroz cijelu skladbu, njega izvode dva instrumenta: violončelo i instrument s tipkama

koji svira akorde-čembalo ili orgulje. Svirač glazbala s tipkama lijevom rukom svira istu basovu

liniju kao i violončelo, a desnom rukom improvizira akorde i melodijske jedinice.

MOTORIČNOST- neprekinuti ritmički puls koji nastaje stalnim ponavljanjem ritmičkih

obrazaca.

MONOTEMATIKA- većina baroknih skladbi ima samo jednu temu, tj. jednu karakterističnu

prepoznatljivu melodiju. Najznačajniji oblik koji koristi jednu temu je fuga

IMITACIJA-postupak u kojemu se tema nakon izlaganja u jednom glasu ponavlja u drugom

POLIFONIJA-način skladanja u kojemu svi glasovi ili dionice donose samostalne melodijske

linije i zato su ravnopravni.

HOMOFONIJA- način skladanja u kojem jednu vodeću melodiju koja je najčešće u najvišem glasu, prate ostali glasovi u akordima

MONODIJA-solo pjevanje (pjevač izvodi glavnu melodiju) uz pratnju bassa continua

TONALITET-barokne skladbe više nisu pisane u starim načinima, modusima već u modernom tonalitetu dura ili mola

TEMPO-brzina izvođenja osnovnog pulsa

PLOŠNA DINAMIKA-trenutno izmjenjivanje piana i fortea

-u 17st. nastaju novi oblici za orkestar:solistički koncert, concerto grosso i orkestralna suite.

ORKESTAR-naziv potječe od pojma za mjesto u grčkom kazalištu između scene na kojemu su

stajali zbor i instrumentalisti. Bitna značajka je ta da svaku dionicu izvode dva ili više

instrumentalista istom sviračkom tehnikom i dinamikom djelujući kao cijelina.

DIONICA-jedna melodija višeglasne glazbe koju mogu izvoditi jedan ili više izvođača

OPERA-vokalno-instrumentalno glazbeno scensko djelo u kojem se ujedinjuje glazba, gluma

(drama), ples (balet) i likovno-scenski izraz. Opera je i spoj teksta i glazbe, temelji se na

monodiji

-izvođači- ljudi koji direktno sudjeluju u operi, a to su: orkestar, zbor, solisti, plesači (balet),

dirigent

-dijelovi opere-***operni činovi**-dijelovi opere

***slike**-unutar činova, obične 2-3

***brojevi**-glazbeni, operni ulomci, unutar slika. A to su: **uvertira** (predigra, instrumentalni dio u

kojem skladatelj priprema slušateljstvo za početak, tj. nastavak opere), **recitativi** (odlomak u

kojemu pjevanje slično recitiranju, govori o likovima i zapletu radnje, uvijek prethodi ariji), **arije**

(melodijozne skladbe gdje se prenose glavni nosioci radnje, izvode solisti, najčešće

najzanimljiviji i najljepši dijelovi opere, njima likovi iskazuju svoje osjećaje i misli), **arioso,dueti,**

terceti, kvarteti, zbarski baletni i skupni brojevi

-libreto-literarni predložak (tekst) za operu

-libretist-piše libretto

-nastanak opere-nastala u Firenci prije oko 400 godina kao posljedica zanimanja društva intelektualaca za antičku (grčku) tragediju (razvila se iz ditiramba). Prva opera je bila zapravo

monodija, bazirala se na recitativnom pjevanju uz pratnju bassa continua. Prva opera bila je opera Daphne Jacopa Peri i bila je izvedena 1598. Sadržaji prvih opera bili su iz grčke mitologije i povijesti. Glavni nosioci radnje bili su **KASTRAKTI**-muškarci koji su pjevali ženske glasove.

-opera seria-tip opere mitološkog i povijesnog sadržaja

-recitativo seco-recitativ koji prati samo basso continuo, tj. čembalo i violončelo

-najznačajnije barokne opere-**Jacopo Peri-Daphne, Euridice*

**Claudio Monteverdi-Orfej*

**Henry Purcell-Didona i Eneja*

ORATORIJ-nastao u Rimu početkom 17. stoljeća-vokalno-instrumentalno djelo za zbor, soliste i orkestar. Svečanog je ugođaja, dramatskog karaktera, opsežan je. Ima sve operne brojeve osim plesa.

Ne izvodi se na sceni.

-dijeli se na:

***latinski oratorij**-izvodi se u crkvi, na lat. jeziku, teme iz svakodnevnog života

***svjetovni oratorij**-na svjetovnom jeziku (talijanskom), teme iz svakodnevnog života

-najznačajniji skladatelji oratorija:

**G. F. Händel: Mesija, Izrael u Egiptu, Juda Makadejac*

-poznat po suitama za čembalo, napisao operu Rinaldo, XserXes

**J. Haydn: Stvaranje svijeta, Godišnja doba*

**G. F. Bach: Božićni oratorij*

-pisao sve osim opere, pisao francuske i engleske suite, skladbe za orgulje, misa u H-molu,

6 brandenburških koncerata, kantate: Naš Bog je jaka utvrda-duhovne, Seljačka kantata-svjetovne,

pasije: Muka po Mateju, simfonije (instrumentalni uvod u operu, preteča uvertire)

KANTATA-vokalno-instrumentalna vrsta za zbor, soliste i orkestar. Ne izvodi se na sceni.. Sastoji

se od opernih brojeva, lirskog je karaktera, sažetija, kraća od oratorija, bavi se osjećajima

-dijeli se na:

***duhovnu**-nemaju naslove, imaju brojeve, uzimaju protestanske korale i obrađuju ih

***svjetovnu**

-najviše kantata napisao je Bach kantate: duhovne:Naš Bog je jaka utvrda, Probudi se, glas

nas zove, svjetovne-Kantata o kavi, Seljačka kantata

PASIJA-podvrsta ili vrsta oratorija. Vokalno-instrumentalno djelo za soliste, zbor i orkestar.

Tematika je izuzetno duhovna, pasije pričaju o Isusovoj mucii i smrti prema 4 evanđelja (po Marku, Mateju, Luki i Ivanu)

-najznačajnija pasija je pasija J.S.Bacha: Muka po Mateju

Uzeto sa :<http://www.salabahteri.tk/>

Email : salabahteri@hi.hinet.hr